

Azərbaycanın QURTULUŞ salnaməsi: Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə

31

Şuşa Bəyannaməsi - əbədi qardaşlıq rəmzi

Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri tarixinin əlamətdar hadisəsi olan Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasından üç il ötür. Azərbaycanın qurtuluş günündə, tarixi Qars müqaviləsindən yüz il sonra iki qardaş ölkə arasında müttəfiqlik münasibətlərinə dair imzalanan bu bəyannamə ilə əzəldən var olan əlaqələrimiz daha yüksək zirvəyə ucalıb.

"Bu gün Müttəfiqlik Bəyannaməsinə əsas götürərək biz bütün məsələlərdə bir yerdəyik, bir nöqtəyə vururuq. Biz öz gücümüzə güc qatırıq və təbii ki, türk dünyasının birləşməsi, ortaq köklərə sahib olan xalqların bir arada olması Türk Dövlətləri Təşkilatının hər bir üzvünü gücləndirəcək", - deyərək bu ilin fevralında Ankarada Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, bütün məsələlərdə ortaq mövqedən çıxış edən, qarşılıqlı çıxan bütün problemlərlə birgə mübarizə apararaq, ay-üldüzə bayraqları qoşa dalğalanan bu qüdrətli türk dövlətlərinin qardaşlığı, dostluğu, həmrəyliyi, ümumilikdə türk dünyasının möhkəmlənməsinə, güclənməsinə, dünyada söz sahibi olmasına mühüm töhfələr verir.

Azərbaycan tək deyil

Azərbaycanla Türkiyə arasındakı qardaşlıq münasibətləri prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dostluqları və sözləri sayəsində gündən-gündən daha da inkişaf edir. Qardaş ölkələr bütün beynəlxalq platformalarda bir-birlərinə dəstək verir, dövlətçiliyimizə, xalqlarımızın varlığına qarşı təhdid olan terrorizmə, işğal siyasətinə qarşı birlikdə mübarizə aparır, bütün məsələlərdə birgə çalışırlar. Haqq savaşına çıxdığımız 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycanın Türkiyənin siyasi, mənəvi dəstəyini ən yüksək səviyyədə hiss etdik. Döyüş meydanında öz gücünü torpaqlarımızı işğaldan azad edən Azərbaycanın qardaş ölkənin dəstəyini hiss etməsi ona əlavə qüvvət verdi. Müharibə başladığı andan etibarən bəzi güclər ölkəmizə təzyiqli göstərməyə çalışsalar da, Türkiyədən ən yüksək səviyyədə gələn açıqlamalar onların qarşısına keçilməz sədd oldu.

Bu il prezident seçkilərindən sonra ilk olaraq qardaş ölkədə dövlət səfərində olan Prezident İlham Əliyev mətbuat bəyanatı zamanı məhz bu məqamı xüsusi vurğulamışdı: "Savaşın ilk saatlarında əziz qardaşımızın çox qəti və dəqiq açıqlamaları bir çoxları üçün ciddi mesaj idi və bir çoxlarını bu işə müdaxilə etməkdən kənar saxladı. Azərbaycan tək deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır. Bu, siyasi və mənəvi dəstək bizə yetərli oldu və 30 il ərzində sülh vasitəsilə həll edə bilmədiyimiz tarixi məsələmizi biz savaş

meydanında cəmi 44 gün ərzində həll etdik".

Əlaqələr strateji müttəfiqlik səviyyəsinə ucaldı

Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri təməl gücünü ortaq tarixi köklərindən, dilimizin, dinimizin birliyindən, gündən-günə inkişaf edən qardaşlıq əlaqələrindən alır. Türkiyə ilə sıx münasibətlərin qurulmasında və inkişaf etdirilməsində tarixi xidmətləri olmuş Ulu Öndər Heydər Əliyev iki qardaş ölkənin birliyini "bir millət, iki dövlət" kimi xarakterizə edib.

Tarixi Şuşa Bəyannaməsinin məhz 2021-ci ilin 15 iyununda - Milli Qurtuluş Günündə imzalanmasının isə öz rəmzi mənası var. Həmin əlamətdar gündə Azərbaycan Prezidenti Türkiyə Prezidentini Qarabağda qarşıladı və hər bir azərbaycanlının votən qıbləsi hesab olunan qala şəhərimizdə iki dövlət arasında müttəfiqlik münasibətlərinə dair Şuşa Bəyannaməsi imzalandı. Türk dünyasının qələbə simvoluna, qürur ünvanına çevrilən Şuşanın azadlığının üzərindən cəmi 7 ay keçdikdən sonra mədəniyyət paytaxtımızda imzalanan bu bəyannamə ilə bir daha dünyaya iki qardaş ölkənin birgəliyinin mesajı çatdırıldı.

Bəyannamədə də təsbit olunduğu kimi, bundan sonra da qardaş ölkələr çətin gündə, xoş gündə bir-birinin yanında olacaqlar: "Tərəflərdən hər hansı birinin müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına və ya təhlükəsizliyinə qarşı üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə birgə məsləhətləşmələr aparılması, bu təhdid və ya təcavüzün aradan qaldırılması məqsədilə BMT Nizamnaməsinin məqsəd və prinsiplərinə müvafiq təşəbbüs həyata keçirilməsi, BMT Nizamnaməsinə uyğun olaraq bir-birinə lazımı yardım göstərilməsi, Silahlı Qüvvələrin güc və idarəetmə strukturlarının əlaqələndirilmiş fəaliyyətinin təşkili nəzərdə tutulur".

Şuşa Bəyannaməsindəki vacib müddəalardan biri də Silahlı Qüvvələrimizin müasir tələblərə uyğun olaraq yenidən formalaşdırılması və modernləşdirilməsi istiqamətində birgə sözlərin göstərilməsinə aiddir. Sənədə

müdafiə qabiliyyətlərinin və hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə yönələn tədbirlərin həyata keçirilməsi, iki ölkənin silahlı qüvvələrinin birlikdə fəaliyyət qabiliyyətinin artırılması, müasir texnologiyalara əsaslanan silah və sursatların idarə olunmasında sıx əməkdaşlığın təmin edilməsi vurğulanır. Buraya həmçinin hər iki ölkənin təhlükəsizlik sursatlarının milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müntəzəm olaraq birgə iclasların keçirilməsi və bu icaslarda milli mənafə, ölkələrin maraqlarına toxunan regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələlərinin müzakirəsinin aparılması daxildir.

Göründüyü kimi, iki qardaş ölkədən hər hansı birinin təhlükəsizliyinin, ərazi bütövlüyünün təhdid edilməsi digəri üçün də təhdid kimi qəbul ediləcək və lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsi öhdəliyini yaradacaq.

Şuşa Bəyannaməsi həm də sülh və əməkdaşlığı təşviq etməyə yönəlib. Həmçinin bu tarixi bəyannamə Azərbaycan və Türkiyənin güc mərkəzləri kimi mövqelərinin möhkəmlənməsinə də birbaşa rəvac verir. Bu gün regional bağlı istənilən layihə, məsələ Türkiyə və Azərbaycanla məsləhətləşmədən həyata keçirilə bilməz.

Gücümüz birliyimizdədir

"Bizim ordularımız bir yumruq anlamına gəlir, hər il ən azı 10 hərbi təlim həm Türkiyədə, həm Azərbaycanda keçirilir və beləliklə, bizim hərbi gücümüz daha da artır. İkinci Qarabağ savaşına ondan sonra dərhal 5 ay əvvəl keçirdiyimiz antiterror əməliyyatı bir daha onu göstərdi ki, Türkiyənin ordu modeli Azərbaycanı artıq tam oturuşub".

Dövlət başçısı İlham Əliyevin bu ilin fevralında Ankarada bəyan etdiyi kimi, Türkiyə-Azərbaycan əməkdaşlığının vacib istiqamətlərindən biri də hərbi sahədə işbirliyi. Vətən müharibəsi zamanı peşəkar yerli kadrlarımız tərəfindən idarə olunan türk PUA-ları ilə düşmənin külünün göyə sovrulduğunu dünyaya gördük.

2020-ci il dekabrın 10-da Azadlıq meydanında keçirilən Zəfər paradında qüdrətli türk dövlətlərinin liderləri İlham Əliyev ilə Rəcəb Tayyib Ərdoğanın çiyin-çiyinə dayanmasının özü də ölkələrimizin güc birliyinin nümayişi oldu.

Bu ilin əvvəlində isə Türkiyənin "Baykar" şirkətinin "Akıncı" hücum PUA-sı Hərbi Hava Qüvvələrimizin hərbi obyektlərində silahlanmaya qəbul edilib.

Bir sözlə, qardaş dəstəyi ilə gücümüz birə-min artıb.

Qardaş dəstəyi

Tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycanın Türkiyəyə çətin günlərində dayaq, dəstək durduğu, qardaş köməyi göstərdiyi məlumdur. Bu gün də ölkəmiz istər dar, istər xoş gündə qardaş ölkənin yanında olur, sevincini də, kədərini də onunla bölüşür. Ötən il fevralın 6-da da qardaş ölkədə baş verən və çoxsaylı insan tələfatına səbəb olan dəhşətli zəlzələ zamanı Türkiyəyə ilk beynəlxalq yardımını məhz Azərbaycan göstərdi.

Həmin vaxt Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, təbii fəlakətin nəticələrinin aradan qaldırılması məqsədilə Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə dərhal yardım göstərilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirildi. Ümumiyyətlə, həmin çətin günlərdə ölkəmizin ali şəxslərindən tutmuş, sırası vətəndaşlarına qədər hər kəs Türkiyənin yanında oldu. Hər kəs öləndən gələndə köməyi göstərdi, həm maddi, həm mənəvi şəkildə Türkiyədəki qardaşlarına dayaq-dəstək durmaq üçün səfərbər oldu.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ötən il zəlzələ ilə əlaqədar Ankarada Türk Dövlətləri Təşkilatının dövlət başçıları fəvqoladə Zirvə görüşünün keçirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb etdi.

Digər yardımları ilə yanaşı, ölkəmiz Kahramanmaraşda "Azərbaycan bulvarında" 32 hektar ərazidə 1000 ev və 799 iş yeri inşa edir. Bütün bunlar Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının təəcəssümü tədricən nümunələrdir.

Bir-birimizin yanındaıyq

İyunun əvvəlində TÜRKPA nümayəndə heyətini qəbul edən zaman Prezident İlham Əliyev iki ölkə arasında imzalanan Şuşa Bəyannaməsinin əhəmiyyətini bir daha vurğuladı. Eyni zamanda Azərbaycan-Türkiyə müttəfiqliyinin, əməkdaşlığının timsalında ümumilikdə türk dünyasının birliyinin vacibliyinə diqqət çəkdi: "Baxın, Türkiyə və Azərbaycan 2021-ci ildə Şuşa Bəyannaməsini imzaladıqlar və rəsmi müttəfiqlik olmuşlar. Yəni bu müttəfiqlik ən yüksək əməkdaşlıq formatıdır. Hər zaman bütün məsələlərdə bir-birimizin yanındaıyq. Bir məsələ çıxan kimi, necə deyirlər, avtomatik rejimdə, gözüyumulu bir-birimizin yanındaıyq. Bu birlik bütün türk dünyasında olmalıdır və ondan sonra heç kim bizim işimizə müdaxilə edə bilməz".

Azərbaycanın 44 günlük müharibədəki zəfəri türk birliyinin də güclənməsinə rəvac verir. Türk dünyasının həmrəyliyinə verdiyi bu qiymətsiz töhfəsinə görə dövlətimizin başçısı Türk Dövlətləri Ali Ordeninə layiq görüldü.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə iyulda mədəniyyət paytaxtımız Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi də türk xalqları birliyinin işinə təkən olacaq.

Qısa nümunələrini gətirdiyimiz faktlardan da göründüyü kimi, iki qardaş ölkə arasında əlaqələr hərtərəfli şəkildə inkişaf edir. Üç il əvvəl Milli Qurtuluş Günündə imzalanan Şuşa Bəyannaməsi isə ölkələrimiz arasındakı münasibətləri strateji müttəfiqlik zirvəsinə daşıyıb. Türkiyə-Azərbaycan dostluğu, qardaşlığı, müttəfiqliyi türk xalqları arasındakı həmrəyliyin inkişafına da yeni yollar açıb.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*